
Open access och upphandlingen av nationella licenser

Anna Lundén, Samordnare
Nationell samverkan, Kungl. biblioteket
Mötesplats Open Access 2010

Upphandlingen av nationella licenser

- *KB (de s.k. BIBSAM-konsortiet) tecknar, sedan 1996, centrala licensavtal för elektroniska tidskrifter och databaser som svenska universitet, högskolor liksom bibliotek vid icke-akademiska offentliga forskningsinstitutioner kan ansluta sig till.*
- Målgrupp = Samverkansbiblioteken
 - 38 universitets- och högskolebibliotek
 - 37 övriga specialbibliotek
 - 62 (av 75) deltar i ett eller flera licensavtal
- KB är avtalspart, Riksbibliotekarien skriver på avtalet
- Fullmakt till KB från deltagande institutioner (moderorganisationen)
- Arbetsgrupp på KB = 5 licenshandläggare + 1 samordnare + arbetsgrupp på KIB inom medicinområdet
- Styrgrupp = 7 ledamöter från SUHF:s forum för bibliotekschefer + 1 representant för specialbiblioteken

Licensavtalens omfattning 2010

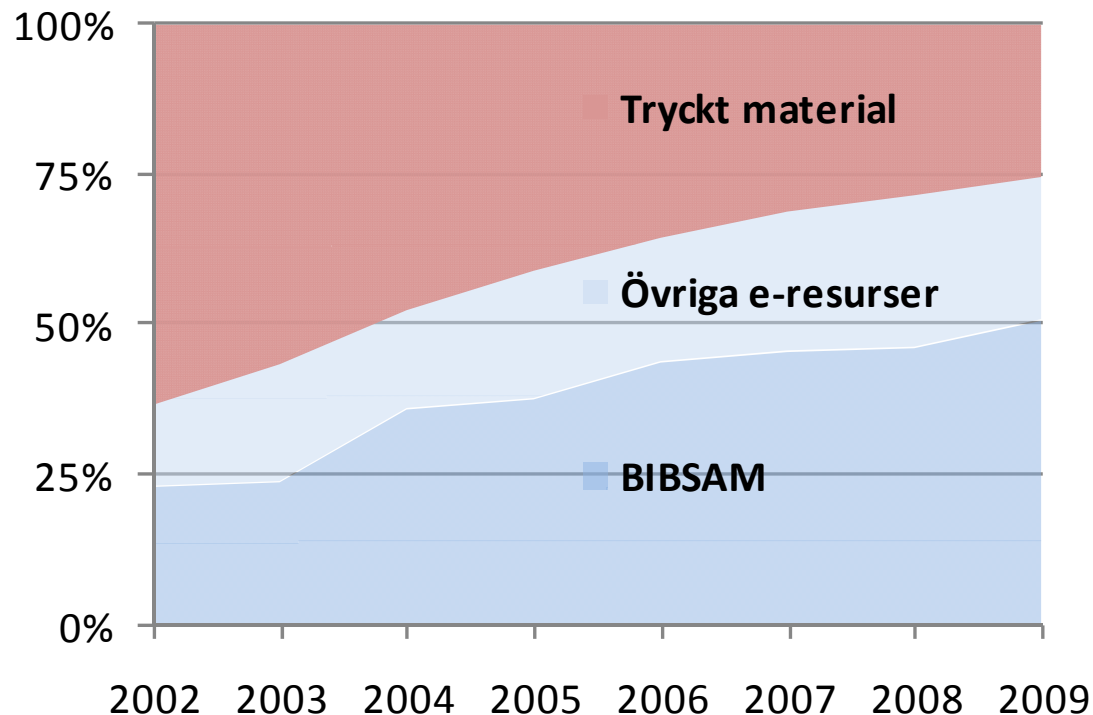
- 58 avtal
- Ett 100-tal resurser, tusentals e-tidskrifter
- Total omsättning ca 227,5 mkr
 - E-tidskrifter: 184 mkr, ca 81% av konsortiets omsättning
 - Bibliografiska databaser: 22,3 mkr
 - E-böcker, referensverk: 6,5 mkr
 - Övrigt 14,3 mkr

Exempel på licensavtal

- Topp 5 dyraste avtal:
 - Elsevier: 100 mkr
 - Wiley-Blackwell: 30 mkr
 - Springer: 20 mkr
 - Thomson Reuters (WoK): 9 mkr
 - Nature Journals: 8 mkr
- Bibliografiska databaser
 - Web of Knowledge, ProQuest Dissertations & Thesis, PsycINFO
- Uppslagsverk
 - Encyclopaedia Britannica, Nationalencyklopedin, Oxford Reference Online,
- Övrigt
 - Digitala Kartbiblioteket, Mediearkivet, Presstext, Retriever Bolagsinfo

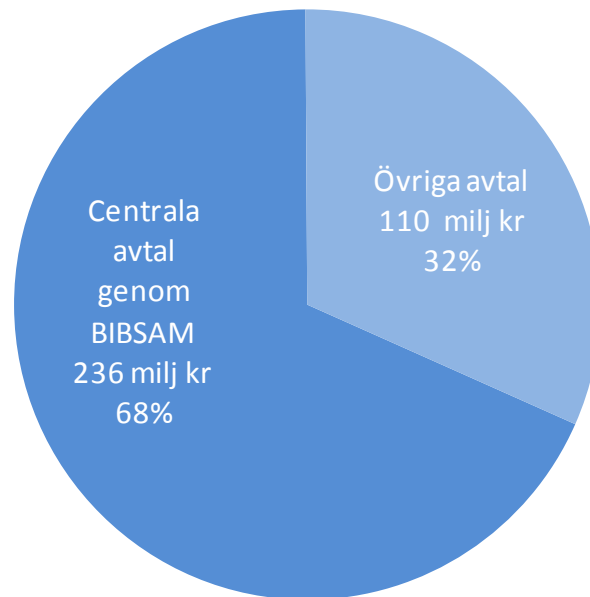
Licensavtalens utveckling 2002-2009

Fördelning av förvärv på svenska forskningsbibliotek 2002-2009

Licensavtalens utveckling 2002-2009

Kostnader för e-resurser 2009
på svenska forskningsbibliotek
- uppdelat på avtalstyp -

Konsortiets urvalskriterier o. principer

- Många bibliotek ska vara intresserade
 - Enkät, förslag
- Mervärde
 - Förmånliga priser, villkor och utökad tillgång (mer innehåll!)
- BIBSAM:s principer ska uppfyllas
 - Åtkomst via IP-nummer (proxy)
 - Besökande användare (walk-in users)
 - Kopiering
 - Kopieleverans - fjärrlån
 - Åtkomst efter ev. uppsägning
 - Användningsstatistik
 - Inget pappersprenumerationskrav (e-only)

Styrgruppen för licenser om OA

Januari 2010:

- ”Möta förväntningarna på OpenAccess-kopplingen utifrån uppdraget, d.v.s. tolka den inom ramen för licensupphandlingsverksamheten, så som att upprätta bra avtal och bra sätt att inhämta vetenskaplig information till Sverige. Eller vidare formulerat: det är en fråga om tillgänglighet av vetenskaplig publicering. Den direkta kopplingen till OA skulle exempelvis kunna vara prenumerationsliknande modeller (t.ex. författaravgifter och medlemskap) på OA-material.”

Gemensamma frågor: OA - licenser

Mars 2010:

- Kan man stärka forskares rätt att parallellpublicera genom att ta in detta i licensavtal?
 - Nivå 1: som en service till biblioteken genom att tillhandahålla informationen (ja/nej) på konsortiets webbplats för avtalsinformation (även om det inte omnämns i själva licensavtalet)
 - Nivå 2: förhandla om att, när möjligt, få in rätt till parallellpublicering i avtalstexten
 - Nivå 3: fastslå att detta är en av konsortiets principer som förlag bör tillåta för att få leverera till konsortiet (jfr. likställa med "walk-in-use", fjärrlån etc.)
- Erfarenheter från nederländska bibliotekskonsortiets parallellpublicering.

Gemensamma frågor: OA - licenser

- Kan man göra det lättare för forskare att publicera sig i OA-tidskrifter genom att sluta nationella avtal?
 - med OA-förlag (BioMed Central, Hindawi, PLoS) genom medlemskap
 - om hybridmodeller med traditionella förlag (t.ex. Springer)
- Följdfråga: vem ska betala publiceringsavgifter till OA-tidskrifter?
 - forskningsfinansiärer
 - universiteten
 - den enskilde forskaren
- Ska man agera för statliga subventioner av OA-publicering under en övergångsperiod (jfr övergång från tryckta till e-tidskrifter på 90-talet)?

Nationella licensavtal med “betalbar” OA

Förlag	Pris per artikel
American Chemical Society: ACS Author Choice	\$3 000
American Institute of Physics: Author Select	\$1 500-2 500
American Psychological Association	\$2 500-4 000
Brill Academic: Brill Open	\$3 000
Cambridge Univ. Press: Cambridge Open Option (15 av 235)	\$2 700
Elsevier (450 av 2 400)	\$3 000-5 000
Maney: More Open Choice	\$2 000
Mary Ann Liebert: Liebert Open Option	\$3 000
Nature Publishing Group: Author Pay Hybrid Model	\$3 000
Oxford University Press: Oxford Open (90 av 223)	\$1 500-2 800
Sage: Sage Open (91 av 559)	\$3 000
Springer: Open Choice (majoriteten av 1700)	\$3 000
Wiley-Blackwell: Open Choice	\$3 000

Avtalsexempel: Sage

- “5.3 Publisher agrees:
 - *5.3.1 to annually provide the Licensee with a list of open access articles published in the Material under the Sage Open model by authors of the Licensee. The publisher and the Licensee remain open to future discussion with regard to compensation for Open Access material to avoid duplication of payment for research papers and articles.”*

Avtalsexempel: Springer

- “A.10.1 Open Access / Open Choice
 - *The licensor agrees to annually review the number of open access articles published under the open choice model and the number of articles published under the traditional subscription model and **in case of a decrease of the amount of traditionally published articles in comparison to the previous year, the licensor will reflect such decrease by way of a reduction in the subscription prices for the following subscription year.** Such reduction shall be based on the percentage of open access articles published in the Material in the previous year.*
- A.10.2 Open Access / Open Choice
 - *The licensor agrees to annually provide BIBSAM consortium with a list of open access articles published in the Material under the open choice model by authors of the BIBSAM Institutions.”*

Konkreta förslag: OA - licenser

- Närmare och utökat kunskaps- och erfarenhetsutbyte!
- På kort sikt:
 - mellan KB:s samordnare, gemensamma arbetsmöten, gemensam omvärldsbevakning, delta i varandras konferenser
 - mellan styrgrupperna, delta i varandras möten
 - gemensam projektbidragsutlysning
 - OA-tema under konsortiedagen (ht-10)
 - användning av /länkning till SHERPA RoMEO-databasen på BIBSAM-konsortiets webbplats
- På lång sikt:
 - arbeta kring en gemensam nationell policy rörande OA och licensavtal

Open access-policy för KB

Augusti 2010:

Viktiga utdrag gällande licensverksamheten:

- KB verkar för att svenska forskares open access-publicering underlättas **inom ramen för nationella licenser** för elektroniska tidskrifter.
- De metadata som KB producerar och sammanställer ska vara fritt tillgängligt att använda och återanvända utan restriktioner för tredje part.

Styrgruppen för licenser om OA

September 2010:

- Författaravgifter
 - Begära rabatt på OA-tidskrifternas författaravgifter på **XX %** för avtalsperioden som den deltagande institutionen och dess författare är med i.
- Författarrättigheter i traditionella access/innehållslicenser – JA!
 - Embargo på 6 månader (i likhet med VR) är acceptabelt
 - Författarens version av post publicering är acceptabel
- Upprätta licens med OA-förlag
 - Pilotprojekt 2012 för medlemskapsmodell för t.ex. PLoS

Författarrättigheter: principer

- Applicerbart på artiklar som är författade på ett lärosäte och inkluderat i licensierat material
- Behålla rätten att återanvända för forsknings-/utbildningsändamål
 - Inkl. alla typer av publiceringsdatabaser, arkiv, webbsidor etc.
- Fokusera på användarrättigheter, inte bibehållande av upphovsrätt
- Undvika konflikt med författarens publiceringsavtal
- Tillgodose lärosätes och forskningsfinansiärers krav på OA
- Författare är tredjepartsförmånstagare
- Tillhandahålla ett enkelt och koncist språkbruk
- Lätt att använda - kopiera och klistra in i bibliotekens licensavtal
- Lägga fram en djärv vision

Author Rights Model Language

(Version 0.8, April 2010)

- Authors' Rights to Use Their Own Work. Notwithstanding any terms or conditions to the contrary in any author agreement between Authors and Licensor, Authors affiliated with Licensee whose work ("Content") is accepted for publication within the Licensed Materials shall retain the non-exclusive, irrevocable, royalty-free right to use their Content for scholarly and educational purposes, including self-archiving or depositing the Content in institutional, subject-based, national or other open repositories or archives (including the Author's own web pages or departmental servers), and to comply with all grant or institutional requirements associated with the Content.
- For the avoidance of doubt, it is the intent of the parties to this agreement that Authors are third party beneficiaries of this provision of the Agreement.

Närmaste framtiden: OA - licenser

Slutet 2010 / början 2011:

- Diskussion med Springer om att inkludera föfattarettigheter i konsortiets licensavtal
- Diskussion med Elsevier för att utreda vilken typ av överenskommelse de avser för lärosäten/forskningsfinansiärer med OA-krav
 - [Universal Access, Quality and Sustainability](#)
- Förlagsseminarium om OA
 - Mars/april 2011 med styrgrupperna + SUHF:s forum för bibliotekschefer
- Upprätta licens med OA-förlag
 - Pilotprojekt för medlemskapsmodell för SpringerOpen (BMC) 2012

Frågor?

BIBSAM-konsortiet på webben:

<http://www.kb.se/bibliotek/centrala-avtal/>

Kontakta gärna mig:

anna.lunden@kb.se